

OMMAVIY MADANIYATNING YOSHLAR TARBIIYASIDAGI O'RNI**Safinabonu Azamova****Qo'qon Davlat Pedagogika institute Pedagogika-
Psixologiya fakulteti 1-bosqich talabasi**
<https://doi.org/10.5281/zenodo.7980364>

Annotatsiya Ushbu maqolada bugungi kunda yoshlar tarbiyasiga nafaqat yoshlar tarbiyasiga balki butun insoniyatga xavf solayotgan

"Ommaviy madaniyat",uning yoshlar tarbiyasidagi o'rni haqada so'z boradi.

Tayanch so'zlar: ommaviy madaniyat, raqamli texnologiya, yoshlar tarbiyasi, yoshlar psixikasi, ommaviy madaniyat oqibatlar.

Jamiyatimizda hayot globallashib borar ekan, u ozini birinchi navbatda, madaniyatda namoyon qiladi. Shunday hodisalardan biri "Ommaviy madaniyat" hisoblanadi. "Ommaviy madaniyat" paydo bo'lishi va rivojlanishi 19-asr oxiri 20-asr boshlariga to'g'ri keladi.

"Ommaviy madaniyat" madaniyatni bir turi sifatida emas, balki madaniyatni hayot taqozosi sifatida yuzaga keladi. Prezidentimiz Sh. M. Mirziyoyev aytganlaridek: "Barchamizga ayon, hozirgi kunda dunyo miqyosida beshafqat raqobat, qarama-qarshilik va ziddiyatlar tobora tus olmoqda. Diniy ekstremizm, giyohvandlik, odam savdosi, noqonuniy migratsiya, ommaviy madaniyat kabi xavf-xatarlar kuchayib, odamzod asrlar davomida amal qilib kelayotgan etiqodlar, oilaviy qadriyatlarga putur yetkazmoqda".

Shu va boshqa ko'plab tahdidlar insoniyat hayotida jiddiy muammolarni keltrib chiqarayotgani ayni haqiqat va buni hech kim inkor eta olmaydi. Birinchi prezidentimiz Islom Karimov o'zlarining "Yuksak ma'naviyat -yengilmas kuch" asarlarida manaviyat sohasida ko'tarilgan muhim mavzulardan biri bu "ommaviy madaniyat" masalasidir.

Xo'sh "ommaviy madaniyat" nima? U nimasi bilan xatarli? Globallashuv bilan bog'liq ommaviy madaniyat, ommaviy ishlab chiqarish "ko'ngil ochish industriyasi" tomonidan yaratilgan, omma iste'moliga mo'ljallangan madaniyatning siyqalashirilgan namunalari ko'rinishdagi salbiy hodisa sifatida namoyon bo'lmoqda va uni olmon madaniyati deb ta'riflasak to'g'ri keladi. "Ommaviy madaniyat" tub mohiyatiga ko'ra, milliy madaniyat kushandasidir deya ta'rif berganlar. Ma'lumki o'smirlar, yoshlar, talabalar yangiliklarga intuluvchan, tengqurlariga havasmand, modaparst, xorij standartlarini oson qabul qilishga ruji qo'yg'an bo'ladi. Ulardagi anashu ijtimoiy-psixologik holat kirib kelayotgan shubhali qadriyatlarga tanqidiy yondashuvni cheklab qoymoqda. Maqbul yoki nomaqbulligi haqda muayyan firka- mulohazasi bolmagan yoshlar hayotimizga, milliy mintalitetimizga mos kelmaydigan mafkuraviy mahsulatlarni matbuot orqali qabul qilishga oshiqmoqdalar.

"Ommaviy madaniyat" tashqi korinishi, oson o'zlashtrilishi bilan ularni qiziqtrmoqda. Turfa g'oya va razmlar zamonaviy moda ommaviy madaniyat mahsulotlari yoshlardan chuqur fikr-mulohaza qilishni talab etmaydi, xar xil hayot tashvishlaridan, turmush muammolaridan "xalos" etadi, jasadni va ruhni dam oldrish, ularni o'qishga, bilim olishga emas balki o'ynab -quv nab, "yashab olishga" chaqiradi. Aslida "ommaviy madaniyat" ning ham uni tarqatyotganlarning ham maqsadlari shundan iborat. Mamlakatimiz aholisini 60% yoshlar tashkil etishi va ommaviy madaniyat vakillari ham aynan shu auditoriyani nazarda tutayotganini e'tiborga olsak, vazifalarimiz masuliyati aniq namoyan bo'ladi. Yoshlarda asosan qiziquvchanlik xususiyati yuqori bo'ladi. Psixologik jihatdan qaralganda har bir shaxs malum

bir jamiyatda shakllanadi va rivojlanadi. Uni o'rab turgan muhit va odamlar uning shakllanishiga tasir qiladi.

Zamonaviy madaniyatda doimiy ravishta madaniy an'analarni buzadigan va qayta tiklaydigan, shu bilan insonning ijtimoiylashuvini va doimiy ozgarib turadigan hayot sharoitlari va talablariga moslashish jarayonlarini murakkablashtradi innovatsiyalarning aniq qatlami mavjud. Insonning o'zini izlashi, uning individualligi va ijtimoiy mavqei dinamiklik va yangilik bilan uyg'unlashgan tanlovning ko'pligi bilan murakkablashadi. Va ko'pincha qidiruvla insonning ongli tanlovi bilan emas, balki bola yoki o'smir "jiddiy kattalar dunyosiga" kirishda boshdan kechadigan bosim bilan murakkablashadi. O'smirning ijtimoiylashuvi va tarbiyasi ko'pincha "tasodifiy va ko'r-ko'rona" sodir bo'ladi. Ommaviy madaniyat har doim koplak "muammolarni hal qilish qilishning eng yaxshi usullarini va turli vaziyatlardan chiqish yo'llarini taklif qilishga tayyor lekin! Hayotining og'ir davrlaridan birini (o'tish davri)ni boshdan kechirayotgan o'smir tashqi bosimdan o'zni noqulay his qilishini unutamiz. Va shunday vaziyatda "ommaviy madaniyat" yoshlar tarbiyasiga bevosita o'z ta'sirini o'tkazadi. Qarama-qarshi madaniyatning eng muhim va organik elementi bo'lgan ruxsat berish axloqishundan kelib chiqadi. Qarama -qarshi madaniyatning mavjudligi "bugun" "hozir" ga qaratilganligi sababli, gedonistik intilish buning bevosita natijasidir. Yoshlarning ommaviy madaniyati an'anaviy qadriyatlar tizimini ongli ravishda rad etishini va ularni qarama-qarshi madaniyat bilan almashtirishni talab etadi. Qarama -qarshi madaniyat tominidan taklif qilingan va prognoz qilingan shaxs har qanday ahloqiy taqiq va ahloqiy hokimiyatga dushman bo'lganligi sababli inson dunyosidagi ahloqiy va manaviy yo'nalish qadriyatlari, mexanizmlari uning psixikasida hali to'liq shakllanmagan. Xulosa qilib aytganda o'zida mafkuraviy immunitet hosil qila olgan har qanday yoshlar nafaqat yoshla butun insoniyat bunday qarama-qarshi madaniyat ta'siriga tushmaydi. Shunday qilib bir tomondan yoshlarning ommaviy madaniyati kattalar jamiyatiga, ularning qadriyatlarig qadriyatlar va hokimiyatlariga qarshi norozilikni bildirsa, ikkinchi tomondan aynan ular yoshlarni o'sha jamiyatga moslashishga hissa qo'shishga chaqirilgan.

Ushbu maqolani yozish davomida shunday xulosaga keldimki milliy madaniyat va ma'naviyat kushandasi bolgan "ommaviy madaniyat" ning yurt kelajagi egaalari bo'lmish yoshlar tarbiyasini egallab olishiga yo'l qo'ymaslik, bo'sh vaqtlarini unumli tashkil etish va raqamli texnologiyalardan to'g'ri foidalanish kerakligini tushundim.

References:

1. Saidov. Barkamolov. Jo'rayev. "avlodni tarbiyalash sog'lom turmush tarzini shakllantrishda sportning o'rni" jurnali.
2. Saidov Pedagogik mahorat yoshlar o'rtasida sog'lom turmush tarzini shakllantrish ustvor vazifa sifatida" maqolasi.
3. Sharifjon To'lqin o'g'li . Talim tarbiya tizimi va o'qituvchilar faoliyatida psixologik xizmatning ahamiyati.
4. Yo'ldoshev, O'Tkir Jumaqo'Zievich. "PEDAGOGIK FANLARNI LOYIHALASH USULI ASOSIDA O 'QITISH METODIKASI." Academic research in educational sciences 4.KSPI Conference 1 (2023): 98-102.
5. Yo'ldoshev, O'Tkir Jumaqo'Zievich. "KOMMUNIKATIV DIDAKTIKA: MOHIYAT VA MAZMUN." Academic research in educational sciences 4.KSPI Conference 1 (2023): 79-82.

6. Yoʻldoshev, Oʻtkir Jumaqoʻzievich. "PEDAGOGIKA METODOLOGIYASIDA TIZIMLI VA MADANIYATLI YONDOSHUV." Academic research in educational sciences 4.KSPI Conference 1 (2023): 43-46.
7. Jumaqozievich, Yuldashev Utkir. "Systematic approach in education as a methodological problem." INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH ISSN: 2277-3630 Impact factor: 7.429 11.09 (2022): 269-271.
8. Yuldoshev, Utkir, and Uktamjon Zhumankuziev. "Determination of the leading pedagogical laws and fundamental principles of the formation of the information culture of school-age children." Society and Innovation 2: 68-76.
9. Жуманкузиёв, Уктамжон, and Уткир Йулдошев. "Подходы обучения языкам программирования в общеобразовательных школах." Общество и инновации 2.5/S (2021): 344-350.
10. Йулдошев, Уткир, and Уктамжон Жуманкузиёв. "Определение ведущих педагогических закономерностей и основополагающих принципов формирования информационной культуры детей школьного возраста." Общество и инновации 2.5/S (2021): 68-76.
11. Zhumakuzievich, Yuldoshev Utkir. "FOLLOWING THE PRINCIPLES OF COMMUNICATION IN COMMUNICATIVE DIDACTICS." Open Access Repository 8.12 (2022): 573-575.
12. Jumakuziyevich, Yuldoshev Utkir. "Pedagogy Methodology As The Basis For The Formation Of Teacher Methodological Culture." Journal of Positive School Psychology 6.11 (2022): 2019-2022.
13. Mansurjonovich, J. M., and Y. S. Sattorovich. "MAXSUS IZLAMALARDAN FOYDALANISH TA'LIM JARAYONINI TASHKIL ETISHNING MUHIM AVTOZYATLARI." Ochiq kirish ombori 4.3 (2023): 126-133.
14. Mansurjonovich, Juraev Muzaffarjon, and Yuldashev Sherzod Sattorovich. "IMPORTANT ADVANTAGES OF ORGANIZING THE EDUCATIONAL PROCESS USING SPECIAL APPLICATIONS." Open Access Repository 4.3 (2023): 126-133.
15. Mansurjonovich, Juraev Muzaffarjon, and Rakhimov Jorabek Rashidjan o'g'li. "DESIGNING THE STRATEGY OF STUDENT INDIVIDUALITY IN INDEPENDENT RESEARCH ACTIVITY." Open Access Repository 9.4 (2023): 433-437.
16. Jo'Rayev, Muzaffarjon Mansurjonovich. "KIBER PEDAGOGIKA–XXI ASRDA RAQAMLI TA'LIM MUHITI PEDAGOGIKASI." Academic research in educational sciences 4.KSPI Conference 1 (2023): 103-110.
17. Mansurjonovich, Juraev Muzaffarjon, and Muzaffar Mansurovich Botirov. "Characteristics Of Teaching Programming Based On Different Principles." Eurasian Journal of Engineering and Technology 17 (2023): 85-90.
18. Mansurjonovich, J. M. "Methodological foundations for improving the content of training future ict teachers in the conditions of digital transformation of education." Актуальные вопросы современной науки и образования 9 (2022).
19. Juraev, Muzaffarjon Mansurjonovich. "Pedagogical conditions for the development of vocational education through interdisciplinary integration into the vocational education system." НАУКА, ОБРАЗОВАНИЕ, ОБЩЕСТВО: АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ, ДОСТИЖЕНИЯ И ИННОВАЦИИ. 2021.

20. Mansurjonovich, Juraev Muzaffarjon. "Professional Educational Institutions Theoretical and Practical Basis of Development of the Content of Pedagogical Activity of Teachers of" Information and Information Technologies"." Open Access Repository 9.12 (2022): 85-89.
21. Mansurjonovich, Juraev Muzaffarjon. "CURRENT STATUS OF THE SCIENCE OF INFORMATICS AND INFORMATION TECHNOLOGIES IN THE PROFESSIONAL EDUCATION SYSTEM, EXISTING PROBLEMS AND SOLUTIONS, PRINCIPLES AND CONTENT OF THE SCIENCE ORGANIZATION." Galaxy International Interdisciplinary Research Journal 10.12 (2022): 327-331.
22. Xudayberdiyev, Zayniddin Yavkachevich, and Muzaffarjon Mansurjonovich Juraev. "Theoretical analysis of the continuity model of computer science and information technology in the system of professional education." (2021).
23. Mansurjonovich, Juraev Muzaffarjon. "Description of the Methodological Basis for Ensuring Interdisciplinary Continuity of the Subject" Computer Science and Information TECHNOLOGY" in Vocational Education." JournalNX 7.10: 223-225.

INNOVATIVE
ACADEMY